

RAJ za POHODNIŠTVO in KOLESARJENJE

Razgibana narava Banjšic je zelo primerna za pohodništvo in kolesarjenje. Po lokalnih cestah ali po kolovozih se lahko podate na lažje ali zahtevnejše kolesarske izlete.

Pokrajina pa kar sama vabi, da se v raziskovanje kraja podate peš. Vrhovi Zgorelc, Vetrnik in Golek so na vrhu opremljeni z žigom. Z Banjšic sega pogled prek Svete gore - Skalnice vse do morja v Tržaškem zalivu, prek

Trnovske planote do Notranjskega hribovja. A najlepši pogledi so na Julijske Alpe s Krnom v ospredju. S Slemena se ob lepem vremenu vidi naš očak Triglav. S pogledom preko Matajurja pa vidimo del Karnijskih Alp.

V oktobru se nam lahko pridružite na organiziranem pohodu po Sedevčičevi poti.

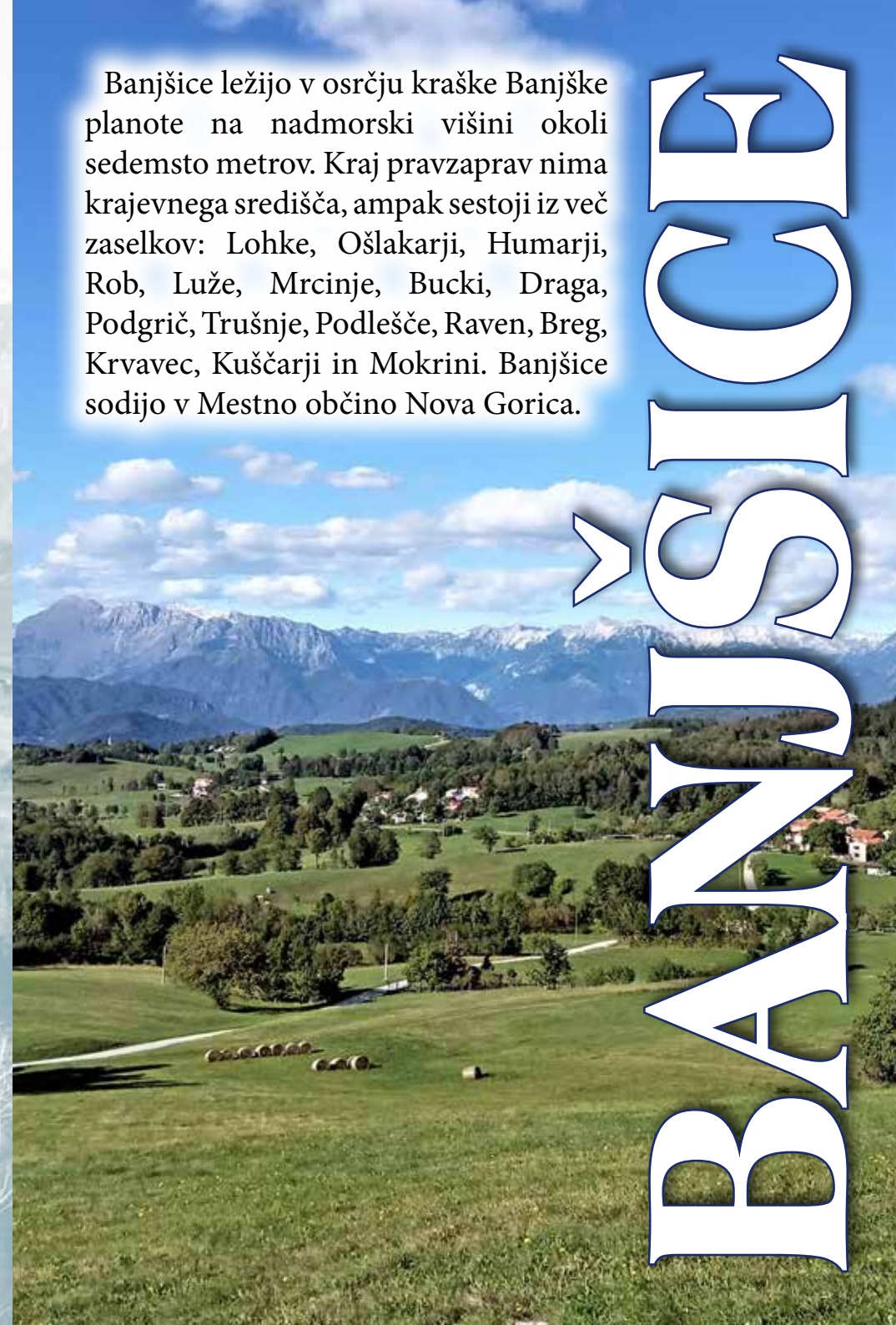
Če se odločite za večdnevni obisk Banjšic, lahko tu prenočite. V zaselku Lohke je DS CAMPING, kjer lahko kampirate ali pa najamete glamping hišico. Za raziskovanje kraja je možno najeti e-kolo ali štirikolesnik. Več informacij na:

<https://www.dscamping.si>

TURISTIČNO DRUŠTVO BANJŠICE,
Banjšice 86,
5251 Grgar
e-pošta: td.banjsice@gmail.com
fb: Turistično društvo Banjšice Predalpski biser

Banjšice ležijo v osrčju kraške Banjške planote na nadmorski višini okoli sedemsto metrov. Kraj pravzaprav nima krajevnega središča, ampak sestoji iz več zaselkov: Lohke, Ošlakarji, Humarji, Rob, Luže, Mrcinje, Bucki, Draga, Podgrič, Trušnje, Podlešče, Raven, Breg, Krvavec, Kuščarji in Mokrini. Banjšice sodijo v Mestno občino Nova Gorica.

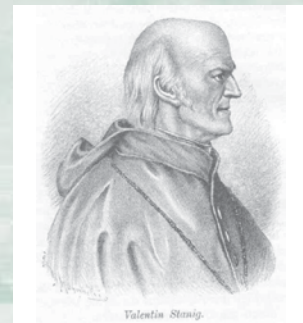
BANJŠICE

PRVA OMEMBA KRAJA

Najstarejši zapis o Banjšicah je Porcijeva vizitacija iz leta 1570. Iz zapisa razberemo, da je moral kaplan iz Kanala priti na Banjšice maševat sedemnajstkrat v letu. Križajeva vizitacija iz leta 1671 pa pove, da je vizitator, ki je prišel na Banjšice, potožil, da so na kalskem in v lomskem pogorju tako grde poti, da so celo za živinče izredno težavne. Cerkev Sv. Duha na Banjšicah (takrat cerkva v zaselku Luže) pa je prvič omenjena v goriškem deželno knežjem urbarju v letu 1507.

SPOMIN NA VALENTINA STANIČA

Velik pečat je na Banjšicah pustil kaplan Valentin Stanič, ki je tu služboval od leta 1802 do leta 1809. Na hiši, ki je danes skrbno obnovljena, je bila na pobudo Žarka Žbogarja temu pomembnemu človeku postavljena spominska plošča. Nekdaj je bila tu skromna bajtica, župnišče, v katerem je med svojim službovanjem Stanič bival. Banjškarji so s kaplanom Valentinom Staničem dobili ne samo

kaplana, temveč vsestranskega človeka, ki je Banjškarje učil pisati in brati, kmetovati, mizariti, spoznavati zelišča in še in še. Lahko se »pohvalimo«, da je bila na Banjšicah v letu 1807 ena prvih tiskarn v tem prostoru. Valentin Stanič je bil tudi velik ljubitelj gora. Na enem od svojih nekajdnevni umikov v gore se je prav z Banjšic podal peš na večdnevno pot, se povzpел na Triglav in mu izmeril višino. Pisalo se je leto 1808.

CERKEV

Na Banjšicah sta bili svoje dni dve cerkvi, ena v zaselku Luže na severu kraja in druga v zaselku Krvavec na jugu kraja. Obe sta bili potrebni temeljite prenove, a katera naj bi pri tem imela prednost. Krajanje so se zato odločili, da postavijo novo večjo cerkev nekje v sredini kraja. V letu 1823 so sprejeli odločitev, da cerkev postavijo v zaselku Trušnje. Z gradnjo so začeli spomladi 1824 in v dobrem letu je bila nova cerkev zgrajena. Cerkev je bila posvečena Sv. Duhu 4. julija 1825.

Kot samostojna župnija smo bili na Banjšicah od leta 1936 pa vse do leta 2017, ko se na podlagi sklepa za preureditev župnij v Koprski škofiji Banjšice pridružijo Župniji Grgar. Tako so danes Banjšice del grgarske župnije.

PRVA in DRUGA SVETOVNA VOJNA

Prva in druga svetovna vojna sta tudi na Banjšicah močno zarezali v življenje. V spomin in opomin na vojne vihre prve svetovne vojne spominja avstro-ogrsko vojaško pokopališče pri zaselku Luže, kjer je pokopanih 1371 padlih vojakov. V Lohkah pri družini Mužič imajo v zasebni zbirki razstavljene zbrane eksponate v spomin na

prvo svetovno vojno. Oglede je možen po predhodnem dogovoru (031 584 208, g. Darjo). Kot opomnik na drugo svetovno vojno pa stojita dva spomenika, eden na Trušnjah in drugi pri Domu krajanov Banjšice.

NARAVA

Razsežni travniki in gozdovi, predvsem listnati, nudijo življenjski prostor številnim živalskim vrstam, ugodna klima pa poskrbi za bogato rastlinstvo.

Planota je kraška, polna vrtač, brezen in jam. Najbolj znane jame na Banjšicah so Rouda pri Podleščah, Brezno na Vodica in Globina. V razvejanih in globokih rovi so tudi manjše dvorane z lepimi kapniki. V brezna in jame je možno vstopiti samo v spremstvu izkušenih jamarjev.

Prebivalstvo na Banjšicah se je skozi stoletja preživljalo večinoma samo s kmetijstvom. Če je pred leti veljalo, da je vsaka hiša imela štal (hlev) z nekaj govedi, konjem, kakšnim prašičem in perutnino, danes ni tako. Kmetij je malo, a te obdelujejo večje površine in gojijo večje število govedi.

PRAZNIK KOŠNJE

Vabljeni julija na "PRAZNIK KOŠNJE" tradicionalno etnološko prireditev, ki ohranja podeželsko kulturno dediščino in stare običaje Banjške planote.

Prireditev, ki se ponaša z več kot 30-letno tradicijo organizira Turistično društvo BANJŠICE in je osrednji dogodek v regiji.

